

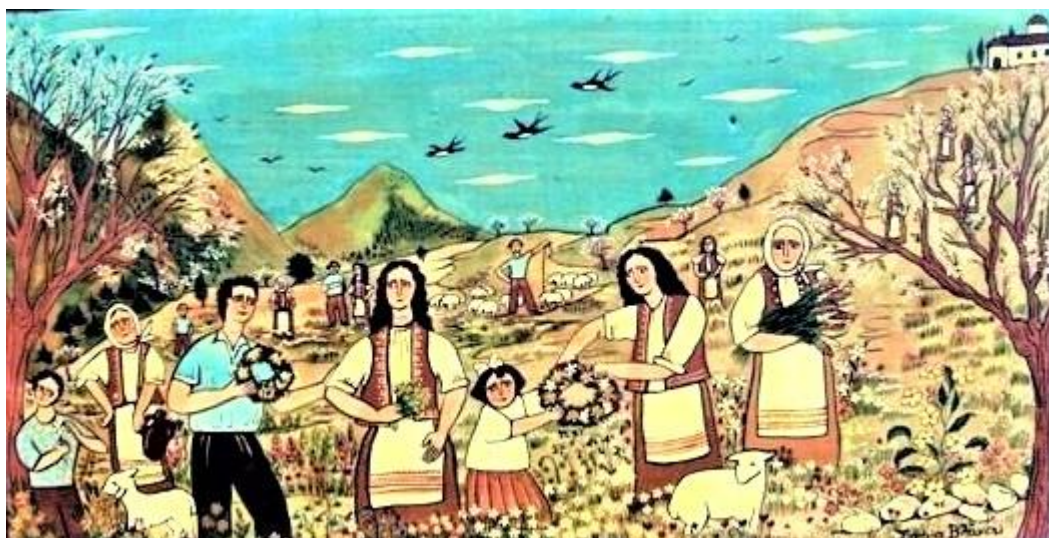
Ο Μάης και τα έθιμά του

Ο Μάης είναι ο μεγαλύτερος μήνας του χρόνου γιατί οι 31 μέρες του έχουν τη μεγαλύτερη διάρκεια από όλους τους άλλους μήνες. Για τον λόγο αυτό λέγεται και Μεγαλομήνας. Το όνομά του ίσως να προέρχεται από τη λατινική λέξη Major (μαγιόρ) που θα πει Μεγάλος. Ίσως πάλι να πήρε το όνομά του από την **Μαία** (Μάγια στα λατινικά), που ήταν η νύμφη της γονιμότητας και της τεκνοποίησης.

Θεωρείται ένας αισιόδοξος μήνας: η άνοιξη είναι στο αποκορύφωμα, οι μέρες είναι μεγάλες και λάμπουν από το φως του ήλιου και η φύση γιορτάζει την ανθοφορία και την γονιμότητά της.

Στην αρχαία Ελλάδα γινόταν γιορτές για τους θεούς **Δία**, **Άρτεμις** και **Ερμή** (που ήταν γιός της Μαίας). Στη ρωμαϊκή εποχή γιόρταζαν τα **Φλοράλια**, για την θεά των λουλουδιών και της βλάστησης **Φλόρα** και τα **Ροζάλια** (τα δικά μας Ρουσάλια) που ήταν γιορτή των ρόδων (τριαντάφυλλων στο χρώμα του αίματος) για να τιμήσουν τους νεκρούς. Για τον λόγο αυτό δεν γινόταν γάμοι αυτόν τον μήνα.

Το πιο γνωστό έθιμο του Μάη είναι το **μαγιάτικο στεφάνι**.

Φτιάχνεται την Πρωτομαγιά από λουλούδια του αγρού, στάχια, τριαντάφυλλα ή ότι άλλα λουλούδια βρίσκει κανείς στον τόπο του. Δηλώνει την γονιμότητα και κρεμιέται στην είσοδο των σπιτιών για καλοτυχία, μέχρι την 21η Ιούνη, τη μεγαλύτερη μέρα του χρόνου, που καίγεται στη φωτιά του Άη Γιάννη του Κλείδωνα.

Το πρωί της πρωτομαγιάς συνηθίζουν να πηγαίνουν σε πηγές για να πάρουν **το πρώτο μαγιάτικο νερό** που θεωρείται αγιασμένο και στη συνέχεια να πλένονται με αυτό για καλοτυχία. Στη διαδρομή μαζεύουν λουλούδια και τραγουδούν

*Ο Μάιος μας έφτασε
εμπρός βήμα ταχύ
να τον προϋπαντήσουμε
παιδιά στην εξοχή*

Στους λαϊκούς θρύλους ο Μάης (Μάγης) είναι ο μήνας που συμβαίνουν **μάγια** στη φύση, ξωτικά και νεράιδες ανακατεύουν τα νερά των πηγών που θεωρούνται ιαματικά. Γοργόνες ανακατεύουν τα νερά των θαλασσών,

νεράιδες ρουφούν την πρωινή δροσιά του αγρού και άλλα παρόμοια.

Σε πολλές περιοχές, στα μαγιάτικα στεφάνια μαζί με τα λουλούδια κρεμούσαν κι ένα σκόρδο για να διώξει την κακοτυχία. Λένε μάλιστα ότι δεν πρέπει να παντρεύεται κανείς τον μήνα αυτό ούτε και να κάνει κάποια σημαντική εργασία.

Ένα άλλο πολύ ιδιαίτερο έθιμο του Μαγιού που διαδόθηκε από τους πρόσφυγες τις ανατολικής Θράκης είναι τα **Αναστενάρια**. Στις 21 Μαΐου, ανήμερα του Αγίου Κωνσταντίνου, μαζεύονται και χορεύουν τραγουδώντας, με τους ήχους νταουλιού, γκάιντας και λύρας να παίζουν μια μονότονη, επαναλαμβανόμενη μουσική. Κρατούν στα χέρια εικονίσματα των Αγίων, λούζονται με αγίασμα, θυσιάζουν ζώα και καταλήγουν σε έναν εκστατικό χορό (που θεωρείται κατάλοιπο της διονυσιακής λατρείας) πάνω σε αναμμένα κάρβουνα (πυροβασία). Θεωρούν ότι έτσι δοκιμάζονται, δυναμώνουν το σώμα και την ψυχή και ξορκίζουν τα κακά πνεύματα.

Οι βοσκοί τον μήνα Μάη **ανεβάζουν τα κοπάδια** του από τα χειμαδιά στα ψηλά βουνά. Μάλιστα, τον μήνα αυτό γίνεται και το **κούρεμα των προβάτων** που τα απαλλάσσει από το μάλλινο φορτίο του χειμώνα και μπορούν ανάλαφρα να κουδουνίζουν και να βόσκουν στις βουνοπλαγιές.

Επίθετα για τον Μάη

Πράσινος, γιατί πρασινίζει ο τόπος

Λούλουδος, γιατί βγαίνουν τα λουλούδια

Τριανταφυλλάς, γιατί ανθίζουν τα ρόδα

Κερασάρης, γιατί βγαίνουν τα κεράσια

Καλομηνάς, γιατί όλα τα καλά συμβαίνουν στη φύση

Μεγαλομήνας, γιατί έχει μεγάλη διάρκεια

Πενταδεύηλιος, γιατί η μέρα είναι μεγάλη και χρειάζεται να τρώμε πέντε φορές

Παροιμίες για τον Μάη

- Ζήσε Μάη μου να φας τριφύλλι
- Ο Απρίλης έχει τ' όνομα κι ο Μάης τα λουλούδια
- Απρίλης, Μάης, κοντά είν' το θέρος
- Πως λάμπει ο ήλιος του Μαγιού, του Αυγούστου το φεγγάρι
- Μάης άβρεχος, μούστος άμετρος
- Όποιος Μάη γεννήθηκε, τα μάγια δεν φοβάται
- Στον καταραμένο τόπο, τον Μάη μήνα βρέχει
- Τον Μάη βάζε εργάτες, κι ας είναι και ακαμάτες
- Ο γάμος ο Μαγιατικός πολλά κακά αποδίδει
- Των καλών ναυτών οι γυναίκες, Μάη μήνα χηρεύουν,
- Ο Μάης με τα τριαντάφυλλα κι ο Ιούνης με τα μήλα

Η άνοιξη και το Πάσχα στα δημοτικά μας τραγούδια

Η άνοιξη και το Πάσχα έχουν πρωταγωνιστικό ρόλο στα δημοτικά μας τραγούδια. Κάλαντα, λατρευτικά, τελετουργικά, μοιρολόγια, εορταστικά, χοροί, όλα μαζί ένας απίστευτος πολιτισμικός θησαυρός.

Ακολουθούν χορευτικά, εύθυμα τραγούδια από όλη την Ελλάδα που θα συντροφεύσουν ευχάριστα τη χαρμόσυνη ημέρα της Ανάστασης.

Μάη μου με τα λούλουδα

(Συρτός της αγάπης και της άνοιξης από την Προποντίδα)

Μάη μου με τα λούλουδα κι Απρίλη με τα δρόσια
πάλε στο νου μου σ' έβαλα και δεν κοιμήθ'κα απόψα.

Το Μάη και τον Απρίλη κι όλον το Θεριστή
η αγάπη σου πουλί μου, είναι ξεχωριστή.

Το Μάη ν-εγεννήθηκες, μαζί με τους κοντσέδες*
μοσχοβολάς ροδόσταμο, μαραίνεις τις κοπέλες.

Ο Μάης κι ο Απρίλης, ομπρός μου φάνηκε
και πήρε το πουλί μου, και δεν εφάνηκε.

κοντσέδες=τριαντάφυλλα

Τώρα είν' ο Μάης κι η Άνοιξη
(Καλαματιανός από τη Στερεά Ελλάδα)

Τώρα, μαρή, τώρα, τώρα είν' ο Μάης κι η άνοιξη
τώρα είν' ο Μάης κι η άνοιξη, τώρα είν' το καλοκαίρι
τώρα είν' το καλοκαίρι τώρα τα 'λάφια χαίρονται, τώρα
δροσολογιούνται.

Και μια 'λαφίτσα ταπεινή, ταπεινοκαμαριάρα
δε βόσκει, δε δροσίζεται, δεν πάει κοντά με τ' άλλα,

όλο τ' απόσκια περπατεί και τα ζερβά κοιμάται κι όπ' εύρει
γάργαρο νερό, θολώνει και το πίνει.

Κι ο ήλιος την ερώτησε κι ο ήλιος τη ρωτάει:
Γιατί 'λαφίτσα ταπεινή, ταπεινοκαμαριάρα
δε βόσκεις, δε δροσίζεις, δεν πας κοντά με τ' άλλα;

Ήλιε μου σαν με ρώτησες θε να σ' ομολογήσω.
Δώδεκα χρόνους έκανα στείρα χωρίς ελάφι
κι από τους δώδεκα και μπρος, απόχτησα ελάφι.

Και 'κεί που βγήκ' ο κυνηγός να 'λαφοκυνηγήσει
το βρίσκει βόσκει μοναχό, ρίχνει και το σκοτώνει.

Μες του Μαγιού τις μυρωδιές (Πεντοζάλι* από την Κρήτη)

Μες του Μαγιού τις μυρωδιές, τα κόκκινα κεράσια
για δέστε πως χορεύουνε, της Κρήτης τα κοράσια

Με περηφάνια αληθινή, σεμνά και τιμημένα
πως χόρευαν της Κρήτης μας, τα τέκνα τ' αντρειωμένα...

πεντοζάλι=πολεμικός χορός

Σαν την μεγάλην Πασχαλιά (Σούστα από τα Δωδεκάνησα)

Σαν τη μεγάλη Πασχαλιά να 'ταν οι μέρες ούλες,
π' αλλάσσουσιν οι κοπελιές σαν τις αρχοντοπούλες.

Ελάτε να χορέψουμε για το Χριστός Ανέστη,
ο Κύριος μας ο Χριστός νεκρός ήτον κι ανέστη.

Ελάτε να χορέψουμε κοντούρες μη λυπάστε,
γιατί θα 'ρθει η Πασχαλιὰ και θα την αθυμάστε...

Σήμερα είν' η Ανάσταση
(Συρτός στα τρία από την Ήπειρο)

Σήμερα μωρ' σήμερα
σήμερα είν' Ανάσταση
και στους ουρανούς Λαμπρή
Σήμερα Χριστός Ανέστη
και στους ουρανούς ευρέθη
σήμερα κι οι χριστιανοί
κάνουνε παντού Λαμπρή

Σήμερα Χριστός Ανέστη
(Καλαματιανός από την Πελοπόννησο)

Σήμερα μαύρα μου μάτια, σήμερα Χριστός Ανέστη
σήμερα Χριστός Ανέστη και στους ουρανούς ευρέθη
σήμερα τα παλληκάρια στέκονται σαν τα λιοντάρια
σήμερα και τα κορίτσια στέκονται σαν κυπαρίσσια
σήμερα κι οι παντρεμένες είναι λαμπροφορεμένες
σήμερα και οι παπάδες λειτουργούν σαν Δεσποτάδες.